SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:2783

**av Christofer Bergenblock (C)**

# Uppdaterat ersättningssystem med höjd ersättning för nämndemän vid de svenska domstolarna

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en uppdatering av ersättningssystemet med höjd ersättning för nämndemän vid de svenska domstolarna och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

I Halland finns det nästan 200 personer som är förtroendevalda som nämndemän i någon av länets två tingsrätter samt i Hovrätten för Västra Sverige och Kammarrätten i Göteborg. Systemet med förtroendevalda nämndemän vid sidan av de juridiskt skolade domarna handlar om att domstolarna inte ska vara ett slutet rum för jurister utan att de även ska ha en folklig förankring. Genom nämndemannasystemet ges medborgarna såväl insyn i rättsväsendet som medverkan i dömandet. Tanken är också att nämndemännen ska spegla befolkningen och bidra med olika erfarenheter utifrån kön, ålder, yrke och bakgrund.

Tyvärr visar en kartläggning från Riksrevisionen (RiR 2026:24) att det finns brister i hur nämndemannakåren speglar befolkningen i stort och framför allt vad det gäller den åldersmässiga fördelningen. Medelåldern för nämndemän 2024 var 60,6 år vilket kan

jämföras med medelåldern i befolkningen som samma år låg på 42,2 år. Andelen nämndemän i åldern 18-44 år var bara 16 procent jämfört med 44 procent hos befolkningen i stort.

Det finns naturligtvis flera anledningar till att nämndemannakåren domineras av äldre personer. Dels handlar det om att livserfarenhet ses som en stor tillgång vid nomineringen, dels handlar det om att nämndemannauppdraget kan vara svårt att kombinera med arbete eller företagande. Ett problem i sammanhanget är att den ersättning som betalas ut är väldigt låg och riskerar leda till att människor i arbetsför ålder väljer att avstå från ett uppdrag som nämndeman.

Nämndemännens grundarvode är 340 kronor per dag för tjänstgöring under tre timmar och 680 kronor för tjänstgöring tre timmar eller mer. Vidare kan nämndemän få ersättning för förlorad arbetsinkomst, men är man egen företagare är det väldigt svårt att få ut någon extra ersättning. Den låga ersättningen kan i stort sett betraktas som symbolisk och tanken med den är att man inte ska ta på sig uppdraget på grund av ersättningen utan på grund av sitt samhällsengagemang. Samtidigt förfelar ersättningen sitt syfte om den bidrar till att stöta bort samhällsengagerade människor som inte anser att det är värt besväret att ta på sig ett nämndemannauppdrag.

Med utgångspunkt i ovanstående finns det anledning att utreda en uppdatering av ersättningssystemet med höjd ersättning för nämndemän i syfte att bidra till en nämndemannakår som bättre speglar sammansättningen i befolkningen.

*Christofer Bergenblock (C)*